

Nazwisko CHEŁSTOWSKI

Imiona Aleksander Pseudonim

Z domu

Data urodzenia 22.04.1912 Miejscowość, kraj Rożan

Data śmierci 26.03.1973 Miejscowość, kraj San Jose, California, USA

Lat życia

Adres cmentarza Cmentarz w Santa Clara

Źródła: www.stankiewicz.com (Genealogia, Stankiewicz z przyjaciółmi
- Kawalerowie Orderu Virtuti Militari)

Chelstowski Aleksander

Urodzony 22 kwietnia 1912 roku w Różanie. Po maturze (w maju 1932 roku, w Państwowym Gimnazjum Męskim im. Króla Władysława Jagiełły w Płocku), rozpoczął od września służbę wojskową w 67 Pułku Piechoty w 4 Dywizji Piechoty. Odbił tam dywizyjny kurs podchorążych, który ukończył w lipcu 1933 roku z wynikiem dobrym. Chelstowski postanowił pozostać w wojsku jako oficer zawodowy i w maju 1933 roku złożył wniosek o przyjęcie do toruńskiego Centrum Wyszczolenia Artylerii. Po ukończeniu dwuletniego szkolenia awansowany został – 15 października 1935 roku – do stopnia podporucznika. Otrzymał przydział do 1 pułku artylerii najcięższej. Już pod koniec 1938 interesował się lotnictwem, w listopadzie rozpoczął kurs w Dęblinie na stanowisku obserwatora lotniczego. Kurs ten ukończył latem 1939 roku (w marcu awansował do stopnia porucznika). 30

czerwca przeniesiony został do korpusu osobowego oficerów lotnictwa. Od 1 lipca podjął służbę w 26 Eskadrze Obserwacyjnej wyposażonej w samoloty Lublin R.XIII-D. Po wybuchu wojny Chelstowski swój pierwszy lot bojowy odbył (z lotniska Zarębnice k. Częstochowy) już 2 września 1939 roku. Wrócił z niego uszkodzonym samolotem (otrzymał siedem niegroźnych trafień) bezpiecznie na lotnisko. Wkrótce potem, w zamieszaniu powstałym w związku z перебазowaniem jego macierzystej jednostki pod naporem atakującej armii niemieckiej, poszukując w nocy z 2 na 3 września sztabu 7 Dywizji Piechoty, której jego pluton był podporządkowany, znalazł się na krótko na tyłach Niemców. Przy pomocy miejscowej ludności, w ubraniu cywilnym przedarł się przez linię frontu i wrócił do swej eskadry dwa dni później, a już 6 września odbył (z lądowiska Krzczonów nieopodal Opatowca) swój drugi lot bojowy. W ciągu następnych dni odbył jeszcze sześć kolejnych lotów bojowych (pod Przemyślem dwa, jeden koło Lwowa i trzy w pobliżu Stanisławowa. Po sowieckiej inwazji 17 września jego jednostka otrzymała rozkaz przekroczenia granicy rumuńskiej. Spaliwszy swoje samoloty i inny sprzęt, dokumenty, szyfry itp. żołnierze 26 Eskadry Obserwacyjnej wraz z porucznikiem Chelstowskim krótko po północy 19 września wkroczyli pieszo do Rumunii. W Rumunii Chelstowski wraz z innymi internowanymi żołnierzami polskimi przebywał trzy miesiące. W dzień Bożego Narodzenia 1939 roku wojskowy transport z Chelstowskim wypłynął statkiem z Konstancy, którym po czterech dniach dotarł do Bejrutu. Kolejnym transportem wypłynął 16 stycznia 1940 roku z Bliskiego Wschodu, a do Marsylii we Francji dotarł 22 stycznia. Z Marsylii trafił do Caussade a w połowie marca do Lyonu. Podczas pobytu we Francji dowódca lotnictwa Armii Kraków płk Sznuć wystąpił w lutym 1940 roku z wnioskiem o odznaczenie Chelstowskiego orderem Virtuti Militari za kampanię wrześniową. Wówczas jednak do odznaczenia nie doszło. Po wkroczeniu Niemców do Francji ewakuowano żołnierzy polskich z Lyonu na afrykański brzeg Morza Śródziemnego do Oranu, gdzie Chelstowski dotarł 25 czerwca. Stamtąd tydzień później kolejnym statkiem trafił do Gibraltaru a po kolejnym tygodniu, kolejnym transportem morskim, wypłynął do Wielkiej Brytanii. Konwój dopłynął do Glasgow w Szkocji 16 lipca wieczorem. Po przejściu przeszkolenia na stanowisko nawigatora, które Chelstowski przeszedł w następnym okresie (ukończył je w Prestwick w kwietniu 1941 roku) i bombardiera (ukończył je w bazie RAF West Freugh w Stranraer w czerwcu 1941 roku) otrzymał przydział do 300 Dywizjonu Bombowego Ziemi Mazowieckiej pod dowództwem majora Stanisława Cwynara. Wraz z załogą otrzymali bombowiec Vickers Wellington Mk IV nr Z-1276, który ochrzczili imieniem "Zosia". Pierwszy lot bojowy w lotnictwie brytyjskim odbył 16 października 1941 roku. 28 października bombardował doki w Cherbourgu, w kolejnym (trzecim) locie, 1 listopada – Kilonię, potem (7 listopada) – Mannheim, 26 listopada – Emden, 17 grudnia – port wojenny w Breście. 23 grudnia Chelstowski wziął udział w nalocie, którego celem była Kolonia, ale z powodu gęstej pokrywy chmur nad celem, zbombardowany został Akwizgran. W ósmym locie bojowym Chelstowskiego (27 grudnia, ostatnim w roku 1941) brał on udział w bombardowaniu Düsseldorfu. W kolejnych trzech lotach – 6, 8 i 10 stycznia 1942 roku – Chelstowski brał udział w bombardowaniu Brestu. Wszystkie z dotychczasowych misji bojowych Chelstowskiego zakończyły się bez strat ani poważniejszych (nie licząc pojedynczych przestrzelin) uszkodzeń samolotu. W misji dwunastej jednak (bombardowanie Münsteru, 22 stycznia) jego samolot został schwytany w snopy reflektorów przeciwlotniczych i ostrzelany przez naziemną artylerię przeciwlotniczą a także zaatakowany i trafiony przez niemiecki myśliwiec. Pomimo to pilot szczęśliwie doprowadził samolot do lotniska, a Chelstowski wraz z kolegami wkrótce mogli podjąć kolejne misje. W ciągu następnych pięciu miesięcy jego załoga odbyła jeszcze 22 kolejne loty bojowe, biorąc udział w bombardowaniach miast i instalacji wojskowych w Niemczech i w okupowanej Francji. 20 czerwca 1942 roku, podczas swojej 34 misji Chelstowski wraz z pozostałymi członkami załogi przekroczyli granicę 200 godzin spędzonych łącznie podczas operacji lotniczych. Zgodnie z brytyjskimi przepisami jest to maksymalna ilość godzin, którą lotnicy mogli odbyć w jednej turze działań wojennych, dlatego po zakończeniu tego lotu Chelstowski skierowany został na inne stanowisko i od 3 sierpnia pracował jako instruktor nawigacji w Bramcote, Miesiąc później awansował do stopnia kapitana. Przez dwa i pół roku (od marca 1940 roku aż do przeniesienia na stanowisko instruktorskie w Bramcote) prowadził dziennik, który staraniem jego bratanka Piotra został wydany drukiem przez IPN w roku 2010. Od końca listopada 1942 roku do początków lutego 1943 roku przeszedł szkolenia w Central Navigation School w Cranage, potem (od kwietnia) trzymiesięczny kurs w Elementary Flying Training School w Hucknall, a następnie również trzymiesięczne szkolenie w Secondary Flying Training School w Newton, po którym – 20 września 1943 roku – otrzymał odznakę pilota. Pomimo to nie rozpoczął drugiej tury lotów

bojowych i pozostał na stanowisku instruktora nawigacji. W szkolnictwie lotniczym pozostał aż do końca wojny, pracował w nim jeszcze przez rok po wojnie (okazjonalnie odbywał loty transportowe na Daleki Wschód, m.in. do Rangunu), awansując (1 stycznia 1946 roku) do stopnia majora. W sumie odbył w czasie wojny 42 loty bojowe: 8 podczas wojny obronnej w Polsce i 34 w Anglii. W maju 1945 roku Aleksander Chelstowski ożenił się z Anną Orleańską. W 1948 roku Chelstowsky zdecydowali się opuścić Wielką Brytanię, podjęli jednak decyzję, że nie przyjadą do Polski. Wobec trudności, jakie w tym czasie spotykały imigrantów do USA, Chelstowsky postanowili wyjechać do Argentyny. Aleksandrowi nie udało się podjąć pracy w tamtejszym lotnictwie, wobec czego utrzymywał rodzinę (miał urodzoną w 1946 roku, jeszcze w Wielkiej Brytanii córkę oraz syna, który urodził się już w Argentynie, w roku 1952) pracując jako hydraulik. Dzięki pomocy przyjaciela i kolegi z Dywizjonu 300 po dziewięciu latach pobytu w Argentynie uzyskał możliwość przyjazdu do USA. Trafił tu w roku 1957. Rok później dojechała żona i dzieci. Osiedlili się w San Jose (California), gdzie Chelstowski założył własną firmę, kupił dom i zapewnił edukację uniwersytecką dzieciom. Zmarł 26 marca 1973 roku w San Jose i pochowany został na katolickim cmentarzu w Santa Clara.

Odnaczenia:

Order Wojenny Virtuti Militari V Klasy (nr.9426)

Krzyż Walecznych - czterokrotnie

Medal Lotniczy - trzykrotnie

1939 - 1945 Star (bryt.)

Air Crew Europe Star (bryt.)

Defence Medal (bryt.)

War Medal (bryt.)